

Deset let dela

Dne 25. novembra 1955 je glavni direktor tov. Kamil Hilbert poročal na DS o desetletnem delovanju podjetja. Zaradi aktualnosti referata podajamo v naslednjem kratkem pregled:

Proizvodnja je v desetih letih skoraj štirikratno porasla, pri čemer so izračunani podatki za vsa leta po enotnih prodajnih cenah, kakor so veljale za leto 1947. V bivši Cinkarni je proizvodnja iz leta v leto enakomerno rasla ter je ob koncu leta 1954 dosegla indeks 354, računajoč leto 1946 z indeksom 100. Bivša Kemična tovarna je skoraj podvojila proizvodnjo v letu 1947, nato pa je z manjšimi razlikami navzgor in navzdol ostala skoraj ista do leta 1952, ko znaša indeks proti letu 1946 202. Od leta združitve (1953) naprej se je obseg proizvodnje v Kemični močno dvignil ter znaša

v letu 1953	301
v letu 1954	349
v letu 1955	461.

Združeni podjetji imata v letu 1955 skupni indeks proizvodnje 396.

Po povečanju proizvodnje se seveda stavlja vprašanje, ali je povečana proizvodnja temeljila vsakokrat tudi na ekonomičnosti. Če daje družba kolektivno investicijska in druga sredstva in se s tem v zvezi poveča proizvodnja, je predvsem važno, ali so vložena sredstva dovedla do zdravega ekonomskega efekta. Samo povečanje proizvodnje, brez zdrave ekonomske strukture še ni noben pozitiven rezultat. V odgovor na to vprašanje je tov. glavni direktor prikazal različne odnose med posameznimi ekonomskimi pokazatelji, od katerih najvažnejše ponavljamo:

Investicijska dejavnost je bila usmerjena v prvih letih po vojni v tiste objekte, ki neposredno dajejo proizvode. Sem spadajo destilacijske peči, peč za fini cink, rekonstrukcija keramike in podobno. Pri intenziviranju proizvodnih obratov so nastala seveda nesorazmerja občutna med pomožnimi obrati, transportnimi kapacitetami itd. Z ozirom na to je podjetje kasneje vložilo nekaj investicijskih sredstev v izgradnjo nove mehanične delavnice in v ureditev modernega skladišča za koks in aglomerat kot 2 osnovni surovini. Vse do sedaj pa je ostal nerešen problem notranjega transporta in zlasti skladiščenje cinkovih koncentratov.

V zadnjih letih je investicijska dejavnost dobila svoj odraz na eni najbolj perečih točk pri vprašanju likvidacije žvepljenih plinov, ki so predstavljali ne samo visoke industrijske izgube, temveč tudi ogromno škodo za zdravje, poljedelstvo, gozdarstvo in živinorejo v okolici. Nova investicija žveplene kisline absorbira danes 52% razpoložljivih žvepljenih plinov, dočim jih 48% odhaja še v zrak. Na ta način so pridobivali surovino za proizvodnjo superfosfata kar na mestu, ki je s tem že dosegla letno okoli 30.000 ton.

Kako so se odražala vložena osnovna sredstva na ekonomiki podjetja, je po številkah težko presoditi. Vzrok je v tem, da so vrednost osnovnih sredstev vodili v prvih letih po vojni po takih kriterijih, ki že takrat niso več odgovarjali dejanskemu gospodarskemu stanju v državi. V splošnem so vodili predvojna postrojenja s prenizko vrednostjo, nova postrojenja pa so se vodila po takratnih nabavnih cenah. Ker je tak način finančnega poslovanja z osnovnimi sredstvi imel zelo neprijetne posledice za naše celokupno gospo-

darstvo, so se osnovna sredstva v letu 1953 po vsej državi na novo ocenila ter je šele od takrat naprej možno točneje presoditi efekt vloženi investicij. Kljub temu, da je šele 3 leta, odkar je revalorizacija izvršena, se že danes ponovno izgublja objektivna slika v vloženi investicijskih sredstvih proti celokupnemu ekonomskemu efektu. Revalorizacija je namreč upoštevala kriterij, da je dolar vreden 554 din, dočim se novo nabavljena investicijska sredstva ponovno registrirajo z vsakokratnimi nabavnimi cenami, pri čemer pa je n. pr. za devizne zneske lahko dokaj različna dinarska protivrednost, pač z ozirom na to, pod kakšnimi pogoji so dane posameznemu podjetju devize na razpolago.

Iz gornjih razlogov nam odnos vloženi osnovnih sredstev proti proizvodni vrednosti materiala za prva leta po vojni praktično skoraj nič ne pove. Za leto 1946 je koeficient v bivši Kemični tovarni 12,5, v bivši Cinkarni pa 11,3. V letu 1950 je koeficient za bivšo Kemično celo 33,5 in za Cinkarno 2,7. To bi pomenilo, upoštevajoč samo številke, da je na pr. Kemična tovarna s trikrat večjim koeficientom povečala proizvodnjo samo 2 krat, dočim je Cinkarna s trikrat manjšim koeficientom povečala proizvodnjo trikrat. Ta odnos pa niti v enem niti v drugem primeru ne drži.

Po letu 1953 kljub gornjim opombam vendarle finančne rezultate lahko uporabimo za orientacijsko analizo. Obračanje osnovnih sredstev proti celokupnemu produktu znaša v letu 1953 za združeni podjetji 3,0. Po tem letu je združeno podjetje razmeroma intenzivno investiralo, saj se je dvignila vrednost osnovnega fonda od 1.488.000.000 din v letu 1953 na 1.835.000.000 din v letu 1955. Ali je bil ta denar ekonomsko naložen?

Na to vprašanje nam odgovori koeficient obračanja. V letu 1953 znaša 3,0, v letu 1955 pa 3,5. Rezultat je torej s tega vidika pozitiven.

Pri presoji ekonomičnosti podjetja in prav posebej pri presoji vlaganih investicijskih sredstev je seveda zelo važno, ali se je vrednost proizvodnje povečala zaradi visokih prodajnih cen. V tem pogledu se želimo najprej dotakniti vprašanja vloženi investicijskih sredstev v tej luči. V letu 1953, ko znaša koeficient obračanja osnovnih sredstev 3,0, je prodajna cena za 33% višja od lastne cene. V letu 1955 je koeficient obračanja osnovnih sredstev ugodnejši, vendar se ističasno razlikuje prodajna cena od lastne cene samo za 16%. Efekt investicij se torej ne odraža pozitivno zaradi povišanih prodajnih cen, ker je vzpon med lastno in prodajno ceno v letu 1955 za 1/3 nižji od leta 1953.

Eden najvažnejših elementov za ugotavljanje gospodarnosti podjetja je brez dvoma gibanje proizvodnih stroškov. V tem pogledu je doživljalo podjetje precejšnje peripetije. V letu 1947 so bile po vsej državi uvedene enotne prodajne cene, ne oziraje se kako so se te cene gibale na svetovnem tržišču. Tako je bila za cink določena prodajna cena 16,74 din za kg, dočim je na pr. v letu 1950 znašala cena cinku na zunanem tržišču celo okoli 900 dolarjev za tono, kar bi znašalo po takratnem kurzu 1\$ = 50 do 45 din za kg. Cinkarna je v tistih letih delala s tako imenovano plansko izgubo. Planska izguba nikakor ni bila za državo v tej obliki, da bi šlo kritje te izgube v breme jugoslovanskega gospodarstva, saj je država realizirala pre-

cejšnje količine cinka v izvozu, ker je dosegla tam veljavne cene. Finančni rezultat teh prodaj se je seveda odrazil na zveznem fondu negativnih in pozitivnih razlik pri uvozu in izvozu, ne pa pri Cinkarni.

Vsakokratni viški planskih izgub nam vendarle zgovorno pričajo o notranjem proizvodnem režimu v podjetju ter jih želimo v tej luči obelodaniti.

Leta 1948 je znašala izguba 8.471.000 din, naslednjega leta se je skupna proizvodnja povišala za 47%, ker pa je bila za vsak proizvod že vnaprej predvidena izguba, se je ta dvignila na 12.463.000 din, ali točno za 47%. Proizvodni stroški so ostali torej med obema letoma, skupno vzeto, enaki.

Kriza v letu 1949 je dobila svojo obliko v preorientaciji iz čeških na zapadne glin. Poleg tega je bilo v tistem času nakupljenih drugih objektivnih in subjektivnih momentov, so končno vodili v to, da se količinsko postavljen plan bistveno ni več dosegel. V letu 1950 je šlo vse prizadevanje za količinsko doseganje plana, pri čemer je latentna kriza dobila zelo ostro finančno obliko. Skupne izgube so dosegle v tem letu višino din 35.947.000,— ali 424% od izgube v letu 1948. Proizvodnja se je proti temu dvignila samo na 180%.

Kritično stanje, ki so ga odražale takratne finance ni ostalo prikrito vodstvu podjetja, četudi je bil količinski plan izvršen, kar je pri takratni mentaliteti veljalo za najbolj merodajno. Niz ukrepov, storjenih v tistih časih, je vodilo do tega, da se je v letu 1951 znižala izguba na 24.869.000 din in je istočasno obseg proizvodnje ostal skoraj isti (indeks 177).

V naslednjih letih je dobilo to stalno prizadevanje za znižanje proizvodnih stroškov obliko borbe za zvišanje metalnega dobitka v cinku. Medtem ko se je do takrat tretiralo kot normalno izkoriščanje metala v višini ca 75% ter se je dejansko v časih doseglo tudi izpod 70%, je v zadnjih letih izkoriščanje skorajda konstantno nad 80% ter se smatra za normalno med 83 in 85%.

Po uvedbi novega gospodarskega sistema postega formiranja cen so izgube izginjale iz cinkarniških bilanc. Masa akumulacije se je gibala v tel letih takole:

v letu 1952 (obe podjetji)	601.000.000,—
v letu 1953 (obe podjetji)	911.000.000,—
v letu 1954	521.000.000,—
v letu 1955	800.000.000,—

Znižanje akumulacijske mase v letu 1954 je pripisati katastrofalni poplavi, katere obseg je možno presoditi z navedbo zavarovalne odškodnine, katere je bilo podjetje deležno v višini 175.000.000 din samo za poškodovana osnovna sredstva.

V letu 1955 je akumulacijska masa manjša od leta 1953, vendar ne na rovaš manjše dejavnosti podjetja, temveč zaradi manjše razlike med lastno in prodajno ceno. Dočim znaša odnos med obema cenama za leto 1953 133%, znaša za leto 1955 116%. Obseg proizvodnje pa je med obema letoma povečan za 14%.

Gornji podatki nam dovoljujejo trditev, da je podjetje v preteklih 10 letih močno napredovalo, tako po investicijski izgradnji kakor po ostali gospodarski dejavnosti. Omenili bi še zadnje investicije t. j. za 100% povečano proizvodnjo cinkovega belila in skoraj 3-krat

K vsem tem dnevnim, mesečnim oziroma letnim količinam žlindre pa moramo prišteti še zalogo stare žlindre na izsipališču. Te je, kakor je bilo že omenjeno, več kot 150.000 t. Če vzamemo za to žlindro isto, prej omenjeno sestavo (kar si za povprečni račun lahko dovolimo), dobimo naslednje količine posameznih elementov:

Celotne žlindre na izsipališču	150.000 t
Cinka v tej žlindri	17.200 t
Ogljika v tej žlindri	35.250 t
Svinca v tej žlindri	6.750 t
Železa v tej žlindri	31.500 t

Torej razpolaga Cinkarna v svojem odpadnem materialu s precejšnjimi količinami kovin, cinka, svinca in železa. Postopkov za ponovno pridobivanje teh elementov iz žlindre je zelo veliko. V eni izmed prihodnjih številc Cinkarnarja bom nekatere važnejše na kratko opisal in navedel tudi nekaj rezultatov laboratorijskih poizkusov z našimi odpadki. Pri teh postopkih gre predvsem za popolnejši celokupni izkoristek kovinskega cinka. Kokska oziroma antracita se po vsej verjetnosti ne izplača pridobivati iz žlindre.

TRGOVINA S CINKOM

V pretekli številki smo si ogledali način prodaje cinka in tudi ostalih kovin na mednarodnih tržiščih. Ugovili smo, da je za prodajo na evropskem tržišču merodajna cena, ki se formira vsak dan na londonski kovinski borzi.

Zanimivo je seveda vprašanje, kako je mogoče na borzi, kjer se shajajo pravzaprav le trgovci in kjer se cink v svoji materialni obliki nikdar ne pojavi, trgovati z različnimi kvaliteta. To je urejeno na ta način, da tvori osnovo borznih poslov kovina z določeno standardno čistočo.

Za kvalitete, ki se od takih standardov razlikujejo, pa se različna obračuna z doplačili na dnevno notacijo. Trgovanje je olajšano s tem, da imajo vsi večji znani proizvajalci registrirane svoje znamke na borzi. Vsaka znamka, ki je na borzi registrirana, garantira določeno čistočo, tako n. pr. vsebuje cink znamke »Severn« zanesljivo 99,6 % čiste kovine. Med znamkami cinka, ki so registrirane na londonski borzi, je tudi naša znamka CC, s katero so označeni bloki surovega cinka.

V evropski trgovini s cinkom so se nekoč ustalile naslednje tri kvalitete oziroma standardi:

a) G. O. B. (good ordinary brands), kar bi slovensko pomenilo nekako: dobra navadna znamka. Ta vrsta cinka se uporablja za pocinkovanje in izdelovanje nekaterih vrst medenin in cinkovega belila ter vsebuje 98,5 % čiste kovine.

b) Elektrolitični cink z 99,95 % Zn, ki se uporablja za bolj čiste medenine, valjane izdelke (pločevino itd.) in cinkovo belilo boljših kvalitete.

c) Visoko čisti cink z 99,99 % minimalne čistine, ki se uporablja samo za izdelovanje specialnih litin.

II. kongres sindikata metalurških delavcev

V dneh od 14. do 16. X. je bil v Zagrebu II. kongres sindikata metalurških delavcev Jugoslavije. Na tem kongresu se je zbralo 300 delegatov iz vseh metalurških podjetij. Kongresa se je udeležilo tudi mnogo gostov, med katerimi je bil predsednik Djuro Salaj.

Sekretar tov. Taler je v svojem referatu obdelal vsa prejšnja vprašanja, ki se pojavljajo v našem gospodarstvu. Obdelal je probleme industrije in problem zaostalosti kmetijstva. Jedro njegovega referata pa se je nanašalo na bodoče delo sindikalnih podružnic v zvezi z delavskim samoupravljanjem, v

Problematično je vprašanje reaktivnosti že enkrat uporabljenega reducenta, bodisi kokska ali antracita. Vsem tem, čisto materialno ekonomskim razlagam, ki opravičujejo gradnjo naprave za predelovanje žlindre, se pridružuje še dejstvo, da bo v nekaj letih nastal pri nas še problem prostora za nadaljnjo izsipavanje ostankov.

Cinkarna stoji tako pred veliko nalogo, zgraditi njej najbolj odgovarjajočo napravo za ponovno izkoriščanje odpadnega materiala. S tem bi med drugim lahko občutno zvišali tudi celokupni kovinski izkoristek cinka v topilnici. O graditvi tako imenovanega kotalnega postopka za predelavo cinkovih ogorkov se je že pred leti veliko govorilo in tudi pristopilo k nekaterim konkretnim ukrepom. V Disburgu v Nemčiji so že leta 1951 preizkusili predelovati našo žlindro po t. im. »Stürzelberg« postopku. V tem času je došla Cinkarna tudi nekaj ponudb za izgradnjo teh naprav. Vendar k delu niso konkretnije pristopili, ker je med tem časom gradila Cinkarna druge važne objekte. Vsekakor pa bo ta problem delo bližnje bodočnosti.

Inž. Zuler Bogdan

Na ameriškem tržišču je vprašanje kvalitete cinka nekoliko bolj zapleteno in se kot standardne kvalitete na ameriškem tržišču smatrajo naslednje:

a) Prime Western z maksimalno 1,6 % svinca in maks. 0,008 % železa.

b) Selected (slovensko: »izbran«) s skupnimi nečistočami maks. 1,25, od tega maksimalno 0,8 % svinca in prost aluminija.

c) Brass Special (slovensko: »specialni medeninski cink«) maksimalne nečistoče 1 %, maks. svinca 0,6 % in maks. železa 0,03 %, prost aluminija.

d) Intermediate (slovensko: »srednje kvalitetni cink«) maksimalne nečistoče 0,5 %, od tega maksimalno svinca 0,2 %, maksimalno železa 0,03 % in prost aluminija.

e) High Grade (slovensko: »visoko kvalitetni«) z maksimalnimi nečistočami 0,1 %, od tega maksimalno svinca 0,07 %, maksimalno železa 0,02 %, maksimalno kadmija 0,07 % in prost aluminija.

) Special High Grade (slovensko: »specialni visoko kvalitetni cink«) z maksimalnimi skupnimi nečistočami 0,01 %.

Ameriške in evropske oz. angleške kvalitete se dajo v nekaterih primerih vskladiti kot n. pr.: G. O. B. in Prime Western, ali recimo visoko čisti angleški in specialni visoko kvalitetni ameriški. Na splošno pa je ameriška lestvica bolj obširna in precizna.

Te kvalitete so seveda samo standardne in veljajo le za trgovino oz. borzno poslovanje. Poleg teh kvalitete se izdeluje niz drugih po posebnih naročilih kupcev, ki pa so popolnoma odvisni od individualnih pogojev in želja.

Prihodnjič pa si bomo ogledali, kako se praktično odvíja nakup ali prodaja na borzi.

zvezi s tarifno politiko, premijskim sistemom in dvigom kulturne ravni našega delavca. Sindikati imajo v bodoče obširne in težke naloge, za katere imamo pri nas vse premalo kadra. Po drugi strani pa pojmovanja glede sindikalnega dela še niso dovolj razčiščena.

V novonastali situaciji sindikati ne predstavljajo več organizacije, ki naj brani delavske interese pred raznimi forumi gospodarstva. Sindikati se morajo javljati kot organizatorji delavskega samoupravljanja v podjetjih. Sindikati morajo vzgajati kadre za organe samoupravljanja, take kadre, ki bodo

večji izpolnjevati postavljene jim naloge. Vzgojiti morajo ljudi, ki bodo sposobni presojati položaj v kolektivu in izven njega v duhu socialistične stvarnosti.

Bodoče delo sindikata je:

1. Politično delo med ljudmi.
2. Ekonomsko in strokovno usposabljanje delavca.
3. Krepitev organov samoupravljanja.
4. Socialistična tekmovanja (v gospodarstvu proizvodnja itd.).
5. Skrb za ljudi.
6. Kulturnoprosvetno delo.

To delo sindikata je treba vskladiti z ostalimi organizacijami v podjetjih in na terenu.

V nadaljevanju svojega referata je tovariš Taler opozoril še na vprašanje združitve sindikatov rudarskih in metalurških delavcev. Potrebo te združitve je utemeljeval s sorodnostjo obeh panog in predvsem s povezanostjo. Rudarstvo kakor metalurgija se smatra za bazično industrijo. Politika samega plana je ista, iste so perspektive izgradnje, enake so obveznosti do skupnosti. Proizvodnja nemetalov je po svojem bistvu rudarska dejavnost in predstavlja bazično vejo za podjedine predelovalne veje (kemična ognjestalna, cement, azbest). Ta proizvodnja je enaka rudnikom premoga in kovin. Zaradi sorodnosti teh dveh industrij je brez dvoma primerno, da se vključita v isto sindikalno organizacijo.

Prav tako so enaki problemi v sami tarifni politiki. Kakor v rudarstvu tako tudi v metalurgiji ima vpliv okolice odločilno vlogo pri postavljanju tarifnih postavk.

Zadnji dan kongresa so se sestali delegati metalurškega in rudarskega kongresa, ki so dotlej zasedali ločeno in so na podlagi analiz izglasovali predlog za združitev metalurškega in rudarskega sindikata v en sindikat, ki šteje skupno 140.000 članov.

Predavanja o samoupravljanju podjetij

Mladina »Cinkarne« redno poseča vsak četrtek zanimiva in poučna predavanja O SAMOUPRAVLJANJU PODJETIJ. Predavatelj je ekonomist Petrin Albert. Predavanje poseča okrog 30 mladincev, vendar bi se njih število lahko še povečalo.

Predavanje o samoupravljanju podjetij je koristno za slehernega mladince. Potrebno je, da mladina spozna ustroj podjetja. Način upravljanja, naloge upravnega odbora in delavskega sveta, da ve kdo je neposredni izvajalec teh navodil. Poznati mora tudi naloge, ki jih imajo člani delavskega sveta in upravnega odbora. Na teh predavanjih bo mladina spoznala, da naloge članov delavskega sveta in upravnega odbora niso lahke, temveč da so odgovorne in obenem častne.

Mladinci se morajo že sedaj seznanjati z upravljanjem in poslovanjem podjetja, ker bodo morali nekoč oni izpopolniti vrste predstavnikov v delavskih svetih in upravnih odborih. Na teh sestankih se bodo mladinci izobrazili v bodoče člane organov delavskega samoupravljanja, se seznanili z vsemi pravicami in dolžnostmi v zvezi z upravljanjem podjetja. Delavski sveti in upravni odbori, ki bodo sestavljeni iz izobraženih delavcev, bodo brez dvoma odigrali vlogo, katero predvideva zakonodaja.

Še enkrat pozivamo mladince, ki se do sedaj še ne udeležujejo teh predavanj, naj se jih v bodoče polnoštevilno udeležujejo. Predavanja so redno vsak četrtek ob 16. uri v prostorih sindikalne dvorane.

Vilma Esih

STRELSTVO

Sportniki z Jesenic so dne 21. VIII. 1955 priredili tekmovanje v počastitev pete obletnice delavskega samoupravljanja. Tega tekmovanja so se udeležili tudi člani našega športnega odbora, ki so tekmovali v večih panogah, med drugimi tudi v streljanju. Našo strelsko družino je zastopala desetčlanska ekipa. Tekmovali so z vojaško puško na razdaljo 300 metrov. Srečanje se za naše strelce ni dobro končalo. To je bilo prvo tekmovanje v letošnjem letu, ki nam ni prineslo zmage. Krivda za ta neuspeh je slaba pripravljenost in pa utrudljiva vožnja. V bodoče bo potrebna boljše pripravljenost. Ta poraz nam je dragocena šola za bodoča tekmovanja.

Rezultat tega dvoboja je bil:

1. Jesenice 844 krogov
2. Cinkarna 716 krogov

Jeseničani so torej zmagali z razliko 128 krogov.

Dne 11. IX. 1955 pa smo izvedli povratno srečanje s SD Boris Kidrič iz Rog. Slatine. Tekmovali smo z vojaško puško na razdaljo 300 metrov. Deževno vreme je onemogočilo dosego boljših rezultatov obeh ekip. Kakor prvo srečanje, smo tudi to srečanje odločili v našo korist. Rezultat tega dvoboja je bil:

1. Cinkarna 350 krogov
2. SD B. Kidrič 308 krogov

Posamezniki pa so dosegli naslednje rezultate:

1. Koren Karel 97 krogov
2. Šupek Ivan 72 krogov
3. Persolja Vinko 63 krogov
4. Simanovski N. 61 krogov
5. Vidovič Martin 57 krogov.

Dne 18. IX. 1955 smo organizirali tekmovanje z vojaško puško na razdaljo 300 m med našo družino in SD Slov. Konjice. Vsako družino je zastopala petčlanska ekipa. Rezultat dvoboja:

1. Cinkarna 375 krogov
2. Slov. Konjice 349 krogov.

V dneh od 19. do 24. IX. 1955 je bil v Celju mladinski troboj, katerega je organizirala mladinska organizacija Cinkarne s pomočjo športnega odbora. Tega mladinskega tekmovanja so se udeležili mladinski aktivni Metke, Betona in Cinkarne. Rezultati tega troboja:

Mladinci

1. Cinkarna 476 krogov
2. Metka 388 krogov
3. Beton 368 krogov

Mladinke

1. Cinkarna 348 krogov
2. Metka 330 krogov

Dne 2. X. 1955 je Strelska družina Šmarje pri Jelšah organizirala prijateljski dvoboj s strelci iz Celja. Tekmovanja so se udeležile naslednje družine: Članska ekipa SD Cinkarne, mladinska ekipa SD Tempo, ženska ekipa SD Lola Ribar. Članske in mladinske ekipe so tekmovali z vojaško puško, dočim je ženska ekipa tekmovala z zračno puško. Rezultati so naslednji:

Člani

1. SD Cinkarna 364 krogov
2. Šmarje pri J. 301 krog

Med mladinskimi ekipami je zmagala ekipa SD Tempo, pri ženskih ekipah pa je bila zmagovalca ekipa SD Lola Ribar iz Celja. Celjani smo torej odnesli vse zmage s seboj.

Rezultati naših tekmovalcev so bili naslednji:

1. Koren Karel 82 krogov
2. Šupek Ivan 77 krogov
3. Persolja Vinko 75 krogov
4. Vidovič Martin 71 krogov
5. Kragolnik Marjan 59 krogov

Vinko Persolja

Problemi LMS v CINKARNI, Celje

Kadar razpravljamo o vzgoji mladih ljudi, slišimo večkrat, da ima ljudska mladina kot politična organizacija prvo in izključno dolžnost, kakor tudi pravico, vzgajati mladino. Venčar ni tako. Takšno gledanje je izraz primitivnega gledanja in lahko le zavira pravi razvoj in vzgojo mladih ljudi.

Vsekakor je jasno, da je več činiteljev, ki vplivajo in skrbijo za vzgojo mladega človeka. Ljudska mladina pa je le eden izmed teh činiteljev, ki pomagajo pri vzgoji, nikakor pa ne vzgajajo samostojno.

Splošna načela mladega človeka je postavila socialistična družba s svojim novim družbenim redom, kajti novi družbeni odnosi so namreč tudi tisti pogoj, ki bo ustvaril nove ljudi. LM pa mora le v skladu s temi novimi soc. družbenimi pravili pomagati ustvarjati človeka, kakršnega potrebuje socialistična družba.

Danes rastejo mladi ljudje v povsem drugačnih družbenih odnosih, kakor tisti rod mladih, ki je pred petimi leti in nazaj nosil velik del bremena naše socialistične izgradnje. Vse akcije mladih ljudi od gradnje železnih prog, avtoizgradnje, tovarn in elektrarn so bile činitelji vzgoje mladega rodu, v takratnih družbenih pogojih. Ljudska mladina se je zavedala, da izgradnja socializma ni le nekakšen ideološki program, temveč stvarnost, družbeni nujnost. In prav v tem dejstvu, da je izgradnja socializma bila, je in bo družbeni nujnost, v tem dejstvu mo-

rajo mladi ljudje iskati svoje mesto in svoje dolžnosti.

Prerado se sliši, da je današnja mladina slaba, da je podvržena raznim vplivom malomeščanstva itd. To se sliši od ljudi, katerim je treba povedati, da je njihovo gledanje in ocenjevanje dokaz njihovega lastnega staranja in da je v njihovih glavah še vedno preveč birokratskega pojmovanja o družbeni vlogi mladine in mladinskih organizacij.

Razumeti je treba, da se je vsaka organizacija, vsak politični družbeni sistem, vedno in v prvi vrsti boril za mladino. Tako se danes bori za vpliv med mladino kler in njegovi pristaši, dalje vplivajo na mladino negativni ostanki malomeščanstva, pokvarjena inteligenca in kulaški elementi. Vsi ti namreč hočejo vzeti mladini ideale in jo odvrniti od socialistične poti.

Ivan Turnšek pripoveduje . . .

V Cinkarno sem vstopil, ko mi je bilo 14 let. Najprej sem delal v keramiki, ki pa takrat ni bila takšna kakršna je danes. Težko je bilo življenje v tistih časih. Doma nas je bilo šest otrok. Obrti se nismo mogli izučiti, ker ni bilo mest. Obrtniška dejavnost v tistih časih še ni bila razvita kakor je danes. Tako smo si otroci vsak po svoje od rane

Prepustiti mladino tem elementom bi pomenilo prepustiti jo sovražnikom socializma. In borba za naš mladi rod ni lahka in bi bilo odveč, prepustiti jo sami mladinski organizaciji. Še tako vedno znova in znova ugotavljamo, da mladina premalo spoštljivo ocenjuje našo krvavo zgodovino, ki je njim samim omogočila in jim še danes omogoča uživati dobrine nove Jugoslavije. Tudi doba gradenj prog, cest in tovarn je mnogim le malo v spominu. Velika slabost mladih je še, da ne kažejo skoraj nobenega nagnjenja za to, da bi se poglobljali v pridobitve naše revolucije in v izgradnjo socializma. Še in še bi lahko naštevali in ugotavljali slabosti, na katerih bolujejo mladi ljudje. Vse to nam nalaga obveznost, da z večjo skrbjo gledamo na njihovo vzgojo in rast. Te skrbi pa ne prepuščajmo samo LM, temveč se vsi skupaj resno zamislimo, ker smo prav vsi za to odgovorni, kakor bomo naše delo najboljše opravili. Poglejmo samo delo z mladino v naši tovarni. Le redki se najdejo med starejšimi, ki se zavedajo svojega poslanstva, da so poleg LM prav vsi poklicani na delo pri vzgoji naših mladincev in mladink. Koliko jih je, ki mislijo, da so izvršili svojo dolžnost, če povedo mladini kot neki »sodoben« pedagog, kateri je dejal: »V srcu ostani tak kakor so te vzgajali doma, napram svojim tovarišem iz vodstva LM pa se delaj njihovega!« Takšnih »vzgojiteljev« in »pomočnikov« nam res ne manjka. Zelo pa pogrešamo sodelovanje in pomoč voditeljev sindikata, starejših, pametnih, sposobnih in poštenih ljudi, kateri bi naj bili bližji mladini, njihovi voditelji in učitelji.

Konferenca LM, ki je bila ob proslavi petletnice delavskega samoupravljanja, naj bi bila resna preokretnica, da odpravimo vse slabosti v našem delu, kar bomo lahko storili le ob pomoči naših starejših tovarišev iz sindikata ter ob pomoči starih, prekaljenih komunistov, dobrih delavcev strokovnjakov in voditeljev. Le z njihovo pomočjo bomo lahko našli primerne oblike dela v naši mladinski organizaciji ter vzgajali naš mladi rod v duhu socialistične družbene ureditve. Verjemite tovariši, da vam bo mladina rada sledila, samo dajte ji vzgled!

Da je tako, nam povedo prvi rezultati po zadnji konferenci. Sklep konference je bil, da se v času od 19. do 24. 9. 1955 priredi mladinski teden. K sodelovanju v tem tednu smo povabili mladinske kolektive nekaterih celjskih podjetij. Odzvala sta se le Metka in Beton, dočim odziva kolektivov Tov. emaj. posode, Tovarne tehtnic in ostalih nismo prejeli. S temi kolektivi smo tekmovali v fizikalnih panogah ter osvojili prvo mesto.

Namen mladinskega tedna pa ni bil samo v tekmovanju med kolektivi za pokale v raznih panogah, temveč predvsem zblizati mladino naše tovarne z mladino ostalih podjetij. Lahko rečemo, da se nam je za prvič še kar posrečilo. Misliti pa moramo na pomanjkljivosti, katere smo v tem tednu načeli in na razširitev programa v takšnem tednu. Poleg fizikulture je še toliko dejavnosti, v katerih bi se lahko pomerili mladinci med seboj. To mora biti naša naloga za prihodnje leto.

Kot mladini največjega delovnega kolektiva v Celju nam mora biti v dolžnost, razgibati mladinske organizacije po ostalih podjetjih na vseh področjih naše dejavnosti. To naj bo cilj in naloga za naše nadaljnje delo. Delavska mladina Cinkarne mora postati pobudnik za vzgojo in rast mladega rodu v zdrave in poštene državljane naše nove socialistične Jugoslavije.

Vili Kos

ščenih delavcev. Disciplina je bila na višku, saj se je vsakdo bal za svoj košček kruha. Nkomur še na misel ni prišlo, da bi »vsekaj plavega«.

Po mojem mnenju bi lahko tudi danes bila boljše disciplina, če bi delavci spoštovali svoje nadrejene in izpolnjevali njih ukaze stoddotno. Včasih smo morali prijeti za vsako delo, samo da smo ostali v tovarni. Danes pa si hočejo nekateri delo izbirati,

zato prihaja do tako grobih prekrškov discipline.

Moja družina je številna, saj imam šest otrok, ki so razen enega, ki hodi še v šolo, vsi preskrbljeni. Njim je vsekakor laže kot je bilo meni in upam, da bodo to tudi upoštevali in vsepovsod pomagali svojim sodelavcem, kakor smo to delali mi nekoč v tistih težkih časih, ko smo ob vsaki priliki držali skupaj.

Šah

Metalurško prvenstvo LRS

V dneh od 8. do 10. X. je organizirala sindikalna podružnica Cinkarne II. metalurško prvenstvo LRS. K tekmovanju so bili povabljeni vsi metalurški kolektivi Slovenije. Žal so se odzvali samo štirje kolektivi, in sicer Železarna Jesenice, Železarna Štore, Litostroj Ljubljana in Cinkarna. Predvsem smo pogrešali moštvo IMPOL iz Slov. Bistrice ter rudnika iz Idrije in Aluminija iz Kidričevega.

Samo tekmovanje je pokazalo, da so bili glavni tekmeci zelo izenačena moštva saj se do zadnje partije ni vedelo kdo bo zmagovalc. Tudi moštvo iz Štor je od lanskoletnega tekmovanja zelo napredovalo. Glavna borba se je vodila med moštvi z Jesenic in Cinkarne. Prvenstvo je pripadlo moštvu Cinkarne zaradi zmag v vseh treh srečanjih. Tudi moštvo Litostroja se je močno potegovalo za najvišje mesto, saj je zastajalo samo točko za zmagovalci.

Posamezna srečanja so se končala takole:

I. kolo 8. 10. — CINKARNA : JESENICE

1. Mišura—Štrumb	1:0
2. Vrhovec—Jan	1:0
3. Šnajder—inž. Sešek	½:½
4. inž. Stegenšek—Korošec	0:1
5. Trojak—Tušar	½:½
6. Jančič—Pribyl	½:½

I. kolo 9. 10. — ŠTORE : LITOSTROJ

1. Arzenšek—Ivačič	0:1
2. Grajžl—Skralovnik	0:1
3. Šumej—Kačič A.	0:1
4. inž. Nečemer—Kačič J.	0:1
5. Belej—Olup	1:0
6. Kranjc—Baj	1:0

II. kolo 9. 10. — ŠTORE : JESENICE

1. Arzenšek—Štrumb	1:0
2. Grajžl—Jan	0:1
3. Šumej—inž. Sešek	0:1
4. inž. Nečemer—Korošec	0:1
5. Belej—Tušar	0:1
6. Kranjc—Pribyl	0:1

II kolo 9. 10. — LITOSTROJ : CINKARNA

1. Ivačič—Mišura	0:1
2. Skralovnik—Vrhovec	0:1
3. Kačič A.—Šnajder	0:1
4. Lovšin—inž. Stegenšek	1:0
5. Kačič J.—Trojak	½:½
6. Olup—Jančič	1:0

III. kolo 10. 10. — JESENICE : LITOSTROJ

1. Štrubl—Ivačič	½:½
2. Jan—Skralovnik	1:0
3. inž. Sešek—Kačič A.	½:½
4. Korošec—Lovšin	1:0
5. Tušar—Kačič J.	0:1
6. Pribyl—Olup	0:1

III. kolo 10. 10. — CINKARNA : ŠTORE

1. Mišura—Arzenšek	1:0
2. Vrhovec—Grajžl	1:0
3. Šnajder—Šumej	1:0
4. inž. Stegenšek—inž. Nečemer	0:1
5. Trojak—Belej	½:½
6. Dečko—Kranjc	0:1

Končno stanje:

Prvo in drugo mesto delita Cinkarna in Železarna Jesenice z 10½ točkami, tretje je moštvo Litostroja z 9 in ½ točkami in četrto mesto Železarna Štore s 5½ točkami. Ker je Cinkarna zmagala v vseh treh srečanjih, je osvojila naslov prvaka za leto 1955 in prejela v trajno last pokal. Spominska darila so prejeli Jeseničani — šahovsko figuro (stolp) iz cinka ter Litostroj — sliko (Cinkarno).

Istočasno z moštvenim tekmovanjem je bilo tudi individualno prvenstvo za naslov prvaka v letu 1955, za katerega so se borili igralci prve deske. Prav tako so se ocenjevali uspehi igralcev na ostalih deskah. Posamezni izidi srečanj so razvidni iz že zgoraj opisanih tekem. Vrstni red igralcev pa je naslednji:

1. deska

1. Mišura (C) 3 toč., 2. Ivačič (L) 1½ toč., 3. Arzenšek (Š) 1 toč., 4. Štrubl (J) ½ toč.

2. deska

1. Vrhovec (C) 3. toč., 2. Jan (J) 2 toč., 3. Skralovnik (L) 1 toč., 4. Grajžl (Š) 0 toč.

3. deska

1. Šnajder (C) 2½ toč., 2. inž. Sešek (J) 2 toč., 3. Kačič A. (L) 1½ toč., 4. Šumej (C) 0 točk.

4. deska

1. Korošec (J) 3 toč., 2. inž. Nečemer (C) 1 toč., 3. Lovšin (L) 1 toč., 4. inž. Stegenšek (C) 0 točk.
--

5. deska

1. Kačič J. (L) 2½ toč., 2. Trojak (C) 1½ toč., 3. Tušar (J) 1½ toč., 4. Belej (Š) 1½ toč.
--

6. deska

1. Olup (L) 2 toč., 2. Kranjc (Š) 2 toč., 3. Pribyl (J) 1½ toč., 4. Jančič (C) ½ toč., 5. Baj (L) 0 toč., 6. Dečko (C) 0 točk.
--

Iz zgornjega je razvidno, da so cinkarnarji nadmočno zmagali na prvih treh deskah, Mišura pa je postal prvak LRS in osvojil v trajno last pokal. Ostali igralci so prejeli knjižne nagrade.

Tudi to tekmovanje kakor vsa dosedanja je pokazalo, da bodo metalurška prvenstva postala tradicionalna. Le v bodoče bo vsekakor treba zagotoviti udeležbo vseh ostalih metalurških kolektivov LRS.

Tekmovanje je vodil tov. Hojnik Milan, ki je svojo nalogo opravil zelo dobro.

PRIJATELJSKA TEKMA

Dne 23. X. je bila odigrana v Trbovljah prijateljska tekma s šahisti Strojne tovarne Trbovlje. Zmagali so naši igralci z rezultatom 4:2.

Posamezni izdi so bili naslednji:

Mišura—Cenc 1:0, Vrhovec—Štern 1:0, Šnajder—Sever 1:0, inž. Stegenšek—Drnovšek remi, Trojak—Lavrič remi, Dečko—Rajevc 0:1.

BRZOTURNIR

V torek, dne 25. oktobra je bil odigran redni mesečni brzoturnir za prvenstvo v mesecu oktobru. Turnirja se je udeležilo osem igralcev. Izid je bil naslednji:

Prvo in drugo mesto delijo inž. Pipuš in Šnajder, tretje in četrto inž. Marjanovič in Mišura, peto do sedmo Dečko, Lebič in Trojak, osmi je Persolja.

SIMULTANKA

Dne 22. X. je odigral naš član, mojstrski kandidat Mišura Andrej simultanko proti 20 igralcem v bolnici v Novem Celju. Po dobrih dveh urah igranja je Mišura 17 partij dobil in tri remiziral. Remizirali so: Ranzinger, Rodošek in Rozman.

Kulturno-prosvetno delo v Cinkarni

Kulturnoprosvetna sekcija je bila ustanovljena februarja 1954. Za seboj že ima uspešno pot. Delo je bilo zelo razgibano v zimski sezoni 1954-55. Dramska skupina je v tem času naštudirala 3 trodejanke, katere je uprizorila na našem cinkarniškem odru, razen tega pa izvedla nekaj gostovanj na podeželskih odrih. Med naštudiranimi deli je tudi trodejanke »Ogenj in pepel«. To sorazmerno težko delo se redko najde na repertoarju amaterskih gledališč. O uprizoritvi tega dela se je pohvalno izrazilo tudi naše lokalno kakor tudi republiško časopisje in nam želelo nadaljnjih uspehov. V novembru smo ob sodelovanju mariborskih amaterjev »Veseli trio Toni« organizirali dva zabavna večera. Priredili smo dve akademiji ob državnih praznikih, in to s celovečernim kulturnim sporedom. Dve celovečerni kulturni predstavi pa smo priredili za pripadnike JLA v Titovi kasarni v Celju.

Poleg dramske skupine obstaja še kino sekcija, ki je v pretekli sezoni predvajala 21 filmov, od katerih je bilo 9 tehničnih. Na prošnjo terenskih organizacij smo ob občinskih praznikih predvajali primerne filme v Smartnem v Rož. dolini, na Frankolovem in na Ponikvi pri Grobelnem.

To svoje delovanje pa želimo v letošnji sezoni še razširiti. Odbor je že sestavil načrt, ki predvideva uprizoritev treh trodejanek. Kolikor se nam bo s pomočjo sindikalne organizacije posrečilo nabaviti še nekaj instrumentov, bomo ustanovili lastno godbo, ki bi naj nastopala ob raznih akademijah in zabavnih večerih. Kinosekcija je že pričela s predvajanjem celovečernih filmov. V načrtu imamo nakup široko-tračne aparature.

Preklic

Podpisana Elizabeta Bianchi, zaposlena v Cinkarni, preklicujem neresnične besede, ki sem jih govorila o Štefki Pavlin. Zahvaljujem se ji, da je odstopila od tožbe.

Elizabeta Bianchi

